

Motion till riksdagen 2020/21:1979

av Louise Meijer (M)

En kunskapsbaserad och kompensatorisk skola

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att grundskolan och gymnasieskolan i högre utsträckning måste lära ut kunskaper och vara kompensatorisk och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera lärarutbildning med grund i forskning och evidens om barns lärande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skolan är en av de viktigaste grundpelarna i det moderna samhället. Genom skolan lär vi ut kunskap och färdigheter om historia, nutid och framtid som kan användas livet ut. Skolan är också den komponent i samhället som allra mest ger barn lika möjligheter till ett självständigt liv. Skolan utjämnar livschanser och är och bör vara kompensatorisk.

Den svenska skolan har sedan 2000-talet lyckats sämre med uppdraget att lära ut kunskap och vara kompensatorisk. Det vet vi från internationella mätningar såsom Pisa och Timss. Sedan 2009 har den negativa trenden brutits och det är givetvis positivt. Det har dock inte skett en fullständig återhämtning eftersom svenska elever fortfarande presterar sämre än vad de gjorde innan tappet påbörjades och de bästa svenska eleverna presterar långt ifrån toppen.

Det finns olika teorier kring varför det har skett ett stort kunskapsstapp. Forskning visar dock att det till mångt och mycket beror på den progressiva inriktningen på undervisningen och förhållningssättet till kunskap som i Sverige började slå rot under andra halvan av 1900-talet. Den progressiva idén om skolan innebar bland annat att fokus på faktakunskaper nedvärderades till förmån för elevers självständiga arbete, elevinflytande och glädje i inlärningsprocessen.

Den moderatledda regeringen gjorde under perioden 2006–2014 en rad reformer för att stävja utvecklingen och lyckades som sagt bryta den negativa trenden. Genom ny skollag, nya läroplaner, nytt betygssystem, tidigare betyg och nationella prov förbättrades de svenska elevernas kunskaper.

Mycket kvarstår dock att göra. En betygsutredning har nyligen presenterat förslag om ämnesbetyg och att kurssystemet byts mot ett ämnessystem, att nationella prov ska vara ankrande för grundskolan och att det införs examensprov med extern rättning på gymnasieskolan. Detta är bra förslag som tillsammans med att de nationella proven blir jämförbara över tid förmodligen kommer att öka kunskaperna i den svenska skolan.

Utöver detta krävs en moderniserad lärarutbildning som grundar sig i forskning och evidens kring ungas lärande och kognition. Faktainläring och katederundervisning måste uppvärderas i förhållande till självständigt arbete och eget kunskapssökande. Det senare bör inte tas bort helt men däremot måste en bättre balans uppnås, och denna måste vara tydlig redan på lärarutbildningen.

Den svenska skolan måste återgå till att vara bland de bästa i världen och till att lyckas med det kompensatoriska uppdraget. Om vi lyckas att ge barn och unga i Sverige en skolgång i världsklass kommer vi också att lösa många av de problem som uppstår i senare åldrar. Det är en investering i individer och vårt gemensamma samhälle.

Louise Meijer (M)